

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZEKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr., s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyíltér“ rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltnék.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:
Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:
Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:
Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:
Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyíltéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

A magyar társadalom feladata.

A jelen időnek legnagyobb feladata édes hazánk Magyarországból művelt és jogállamot teremteni, s azt minden ízében magyarrá tenni. Ehez szent jogunk van, mert ez a föld a miénk. Apáink vérrel szereztek s tartották meg egy hosszú ezredéven át. Mi küzdünk és mi véreztünk mindenkoron határaink, alkotmányunk és szabadságunk oltalmáért, s bár szabadságunk és alkotmányunk áldásait kész örömmel és testvéries szívvvel megosztjuk a haza minden hű fiával, de ezektől meg is várjuk, hogy Magyarországot magyar országnak tekintsek s nyelvünk elsajátításával annak szolgálatára magukat képessé tegyék.

Mert a jog kötelességekkel jár. A ki valamely országban alkotmányos jogokat kíván élvezni, annak el kell fogadnia és teljesítenie alkotmányos kötelességeit is.

De hogy a köztünk élő testvér-népek e kötelességüknek eleget tehessenek, s a hazát és közügyeket hozzájuk hasonlóan szolgálhassák, annak első feltétele nyelvünk elsajátítása.

Erre kell őket rá bírunk és kényszerítenünk. Azt nem követeljük, hogy saját nyelvükről lemondjanak, de hogy az ország hivatalos és uralkodó nyelvét ismerjék és bírják, s ez által magukat a közszolgálatra képesekké tegyék, azt már nem engedhetjük el. Szükségünk

van tevékenységükkel, a közügyektől való távol maradásuk veszteség a köze.

Ezt három uton eszközölhetjük. A törvényhozás-, a közigazgatás- és társadalmi uton. Ha e három faktor egyaránt megteszi kötelességét, akkor Magyarország tizenöt-husz év alatt igazán magyar országgá lesz.

Csak következeteseknek, erélyeseknek és kitartóknak kell lennünk nagy munkánkban.

A törvényhozásnak kötelessége oly törvényeket hozni, melyek megszabják, hogy semmiféle állami és közszolgálatra sehol, semmi téren és semmi ürügy alatt oly egyén fel ne vétessék, ki a hivatalos nyelvet szóval és írásban nem bírja.

Ne lehessen bíró, ne lehessen ügyvéd, ne lehessen pap, jegyző, tanító, egyáltalán ne viselhesen semmi közhivatalt. A közigazgatás ügyeljen fel és alkalmazzza gyakorlatban a törvény rendelkezései körébe tartozó következetességgel. A társadalom pedig siettesse és könnyítse a nagy átalakulást egyéni és egyleti közreműködésével.

Alakítson művelődési egyesületeket, szaporítsa az iskola-egyleteket, alkosson hiteltársulatokat és olvasó-köröket.

Nézetem szerint miként lehet és kell az egyleteket legezelszerűbben és könnyebben megalakítani, erről közelebből.

Háromszékmegye tanügyének állapota.

(Két cikk.)

II.

Első cikkemben igyekeztem kimutatni azt, hogy a tanügyi faktori meggyében minő tért foglalnak el ama cél előbbrevitelén. Ráműtattam arra, hogy van a tekintélyes számú tanítótületeti tagok között egy töredék, mely nem tud hivatásának magaslatára felemelkedni; rámutattam továbbá szintén arra is, hogy a tanítótületnek munkássága nélkül ma nincs tanügyi kérdés meggyében. Nincs, mert ha összehasonlítjuk azon időt, midőn a községi iskolai intézmény kérdése felszínre volt, a maival, nemhogy haladás, de inkább esés tapasztalható. Pedig tudhatja mindenki, hogy a községi iskolai intézmény ügye sehol e széles hazában termőbb talajra nem talált, mint éppen nálunk. S kérdezhetné már most a nyájas olvasó: hát hogyan van az, hogy ezen ügy ma már ily visszaesést mutat? Erre feleletül egyszerűen azt adhatnók, hogy a mostani tanfelügyelet hiányos.

Szeretem a gyermeket nevének nevezni, s éppen ezért elmondom röviden e tárgyra vonatkozó tapasztalataim és nézeteim.

Mindenekelőtt szeretnék látni meggyén tanügyének élén szakembert. Én a jelenlegi felügyelőt tisztelem, meghajlom minden szép és jó tulajdonai előtt, de hogy szakembernek elismerjem e téren, azt nem tehetem. Már pedig, ha valaki azon dolognak, melynek, pláne mint a tanügyi, élére állított, nem ismeri minden ízét; a felügyeletére bízott dolognak előismereteit nem tanulmányozta sem az elméletben, sem a gyakorlatban soha: nehezen hiszem én azt, hogy ott a dolog a szakszerűségnek megfelelőleg folyjon. Ezen körülmény szülheti tehát azt, hogy nálunk a tanügyi felügyelet ilyen hiányosnak mondható.

De van e kérdésnek még egy másik szintén fontos oldala. Háromszékmegye tanterület tekintetében egyike a legnagyobbaknak és legnépesebb iskolákkal bírónak. Ha már most az a tanfelügyelő, ki egy a dologhoz nem értő díjnokkal van ellátva, körutat szándékozik tenni, kérdem, mi lesz akkor az irodai munkával? Ha pedig a felügyelő ül otthon és rubrikáz, ki fog magának tapasztalatilag meggyőződést szerezni arról, hogy az iskolai külső dolgok minő lábon állanak? Mert azt alig hiszem, hogy valaki azt kívánja józan észszel, hogy a semmi szakismerettel nem bíró díjokat tegyen iskolai látogatásokat. Aztán mondjuk ki az igazat, hogy az ilyenek a tanítóknál is nagy vizszolettszést szülnek, de méltán is.

Hogy a szakszerű felügyelet s általában megyei tanügyünk ezen létező állapotából kivergődhessék, ajánlom a megyei intézőköröknek, hogy szavuk egész súlyával hassanak oda, hogy meggyén tanügyének élére tétessék szakember; miután pedig a szakember is csak egy ember, kinek ugyanazon egy időben két helyen lenni fizikai képtelenség, adjanak mellé vagy szakismerettel bíró segédet, vagy pedig tollnokot.

Igy hiszem, hogy ezen állapotok megfogynak szűnni, máskülönben hova-tovább esni fog tanügyünk adminisztratív ága.

Hogy ezen bajon segíteni kell, ma már meggyénben minden az ügy iránt érdeklődő meg van győződve. Ha az általam ajánlottak elfogadtatnak, — a mennyire én a helyzetet ismerem — nem sok időbe fog kerülni, hogy meggyén tanügye ismét a haladás útjára lépjen, különben nem. Egy valódi szakember felügyelő a mostani értelmű és tekintélyes tanítótülettel nagyon sokat tehetne.

Bár szavaim ne hangoznának el a pusztában! Dixi!

Oltvidéki.

A „Szekelyföld“ tárczája.

Meg akarja magát ölni.

— Elbeszélés angolból. —

— Jól megértettél, Jim? — szolt Belfart ur komornokához. — Ma este csak Linn Richard urat, Nithsdale baronetet és Clinton urat fogadom el!

— Igen, nagyságos ur!

— Ha valakit bebecsátasz, elűzlek. Nyolcz órákor a theát ebben a teremben fogod feladni.

— Igen, nagyságos ur!

— Most pedig, Jim, menj szobámba s a jobbfelől álló szekrényből hozd el az aranyozott dobozt, továbbá 3. sz. vadászfegyvert s az íróasztal fölött függő képet, s mind ezt tedd erre az asztalra, s mihelyt az urak itt lesznek, koczogtass szobám ajtaján.

Jim meghajtotta magát a képviselőház tiszteletreméltó tagja előtt; Belfart ur sivar tekintetét vetett a fali órára s aztán súlyos léptekkel ment hálósobájába.

Az ajtót kétszeresen elzárva, ő nagysága az ablakhoz lépett s azt megnyitva, hosszasan lenézett a Themsére, mely a ház alját mosta.

Apály ideje volt és csak a zöldes nyálkás tömeg ért föl a falig.

— Nem . . . nem, ez mégis csunya lenne; gentleman így nem válhat meg a világtól — dörmögé Belfart ur magában.

Visszalépett az ablaktól, a rózsafa-asztalhoz ült, gondosan leemelte a terítőt, mely több tárgyat borított.

— Ezeket rendezni kell! — szolt, s a külföldi feliratu üvegeket és üvegöket sorba állította; ezek voltak: Laudanum de Sydenham, Choralhydrate de morphine, Curare de Java, Acide hydrocyanque. — Az ördögbe! már alig van hat osepp, — kiáltott föl Belfart ur — el kellett párolognia.

S az üvegöket ismét helyükre téve, pisztolyt vett kezébe s annak kakasát többször elcsententvén, megtöltötte s aztán a méreg-üvegcsék elé helyezte, mint valami előőrsöt.

Ez megtörténvén, egy tokból két éles borotvát vett ki, azokat egy börszijen végig huzogatta, élüket tenyerén megvizsgálta s aztán keresztbe fektetve helyezte a pisztoly elé.

— Minden rendben van — szolt felállva és sivar előkészületeit szemlélve.

Háromszoros halk kopogás az ajtón ragadta őt ki mélabus gondolataiból.

— Oh! — szolt keserűen — még ez is; egészen pontosaknak kellett lenniök, hogy a válás előtt még a boszankodás vigasza se legyen számomra.

— Ön jól érzi magát? egészen jól? — kérdezték az urak egyszerre, a mint Belfart ur az ajtóban megjelent.

— Nagyon jól érzem magamat — szolt a kérdezők, erősen kezét szoritva velök.

— Kedves Charles, önnek valami fiatalító szer titkával kell bírnia — szolt Nithsdale baronet, ujjával Belfart ur széles vállát érintve.

Ez a jól megérdemelt bók azonban a tiszteletre méltó férfura igen kellemetlenül hatott, legalább erre mutatott ajkának fintorgatása.

— Szeretetre méltó, mint mindig, kedves baronet — viszonzá, a szólónak hátat fordítva.

— Tudja ön, hogy ez valódi fejedelmi lakás? — vágott közbe Clinton ur — és hogy az egész Wight szigetén nem találhatnánk szebbet és kényelmesebbet?

— Bizonyára — vette föl a szót Linn ur, egy támlás székre ülvé; — a Themse által nyújtott látvány is megbecsülhetetlen; ön minden kényelmetlenség nélkül láthat minden reggélát.

— Ah, ön elmondhatja, hogy igazán boldog! — kiáltott fel a három ur karban. Belfart ur arca biborvörössé lett és zsebében titkon ökleit szorongatta.

— Igen le lennék önöknek kötelezve, ha

ezt a tárgyat nem folytatnók — szolt szárazon.

— Ön komoly dolgokról akart velünk beszélni; miről van szó?

— Azonnal megtudják önök, előbb azonban theázzunk. Beszélgetésünk nem tart sokáig; szivarok és a port-bor megrövidítik s figyelmüket, uraim, ébren tartandják.

A csöngetyű hívására megjelent Jim; palackokat és poharakat hozott.

— Elhoztad a tárgyakat úgy, a mint parancsoltam?

— A kandalló parkányán fekszenek, nagyságos uram! — viszonzá Jim, a koronagyertyatartó utolsó viaszgyertyáját meggyújtva.

— Jól van, nagyon jól, Jim; vedd ezt az erszényt; szolgálattal mindig meg voltam elégedve. Nyolcz nap múlva rokonomnál, Mrs. Weemsnek, mint főkomornok, fogsz belépni; most azonban menj, ne feledd parancsaimat. Senkinek sem vagyok honn. És most, uraim, fordult barátaihoz, szivarladát nyújtva nekik, lassassák ki a legszárazabb szivarokat s a legpuhább támlás székeket! Clinton ur, vegye át a grogot! Nemde Nithsdale baronet, ön vadászott egykor krokodilusokra?

— És pedig szenvedélyesen; de mire ez a kérdés?

A párbér kérdése.

(Vége.)

Az érintett döntvény így szól:

„A komáromi kir. járásbíróság. Itélt: Alperes R. Gy. köteles a kereseti 51 frt tőkét, ennek a kereset beadása napjától járó 6 százalék kamatait és a tandíjak beszámításával 75 frt-ban bíróság mérsékelt perköltiséget felperesnek 8 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett megfizetni.

Indokok: A felperesileg hivatkozott és a perhez N) alatt csatolt hiteles alakban felmutatott, de nem is kifogásolt egyházhatósági jegyzőkönyv igazolja, hogy Ó-Szőny mezővárosában papi szolgálmányok teljesítése a földbirtokkal járó teherként szerepel, sőt a felperesileg hivatkozott s a keresetben C) alatt másolatban mellékelte s a per során eredetben felmutatott, tartalma és valódiságára alperes által beismert 17.392/1880. sz. a. vallás és közokt. miniszteri hatóságilag megerősített, a papi szolgálmányok alperes általi viselése s elvileg s általánosságban a közig. legfőbb hatóság által alperesnek kötelezett-sége is megerősítve van.

Felperesi követelésnek a papi szolgálmányok viselésére vonatkozó azon része, mely az időtartamot jelöli meg, ugyancsak a C) alatti közokirattal igazolta; — ekként minden kétséget kizárólag beigazolta:

1) hogy felperesnek alperes elleni papi szolgálmányok teljesítése iránti követelése jogos és törvényes, —

2) hogy felperes részére a papi szolgálmányoknak 1878., 1879., 1880. és 1881. évre alperes általi kötelező teljesítése az idézett miniszteri rendelettel minden kétséget kizárólag való igaz.

Mindezek annyival is inkább, mert a papi szolgálmányok a felperesileg helyesen hivatkozott és érvényben levő királyi magas rendeletek, ndvari kanczelláriai, helytartótanácsi és miniszteri szabályzatok szerint mindaddig, míg ez irányban nyílt törvényhozási intézkedés nem történik, a canoni visitatiók rendelkezéséhez képest a földtulajdonosok által tekintet nélkül azok lakhelyére feltétlenül teljesítendőek.

Felperes kereseti követelésének a papi szolgálmányokat képező munkálatok díjazására vonatkozó mennyiségi kérdése alperes által lett volna igazolandó, és pedig azért, mert azt kívánni nem lehet, hogy az alperes

által teljesített kötelezett munkálatokat felperes ne saját szükségleteihez képest, hanem alperes személyétől függően teljesíttesse, — mely ezen feltevése magába zárja azt, hogy az esetre, ha ezen munkálatok minősége- és mennyiségére vonatkozólag alperesnek észrevételei vannak, azt nem tagadással, de bizonyítással megtámadni áll kötelességében, mert a míg a földmunkálatok teljesítése körül pretium affectionis is figyelembe jöhet, azt kívánni bárkitől, különösen a földmives gazdától, jelen esetben a földjeit műveltető paptól, hogy földje művelésében hivei szeszélye és akaratától függjön, egyáltalán nem lehet.

Alperes a per során határozottan beismerte, hogy felperes részére a papi szolgálmányokat 1878., 1879., 1880. és 1881. évben nem teljesítette, mindezeknél fogva és azért, mert a canoni visitatióval szemben nem állhat meg alperesnek lakhelyére tett hivatkozással azon kifogása és pedig azért nem, mert alperesnek dologi kötelezett-sége az, melynél fogva mint Ó-Szőny mezőváros urbéri természetű földje utáni birtokos, az ezen földet terhelő papi szolgálmányok teljesítését lakóhelyére tekintet nélkül teljesíteni tartozik.

Komárom, 1883. szept. 10. 2755/1883.

A budapesti kir. ítélő tábla. Végzett: A kir. járásbíróság ítélete a megelőző eljárással együtt hivatalból megsemmisítettik.

Mert: A felperesi kereset lelkeszi javadalmazást képező közig. természetű szolgálmányok egyenértéke iránt indított, ily követeléseknek behajtása pedig első sorban közigazgatási utra tartozik, az eljáró bíróság tehát az 1881. 59. t. cz. 39. §. b) pontja alá eső hivatalból is figyelembe veendő alaki sérelmet követett el az által, hogy jelen polgári bíróság hatása alá még nem tartozó ügyben eljár s ítéletet hozott, mielőtt a közigazgatási eljárás eredménytelenségét felperes igazolta volna, — ennek folytán az ítélet a megelőző eljárással együtt hivatalból megsemmisítendő.

Kelt Budapesten, 1884. febr. 6. 42.767/1884.

A m. kir. Curia. Végzett: A másod bíróság végzése azon oknál fogva, hogy a lelkeszi javadalmazást képező szolgálmányok behajtása közigazgatási utra tartozik, helyben hagyatik.

Kelt Budapesten, 1884. okt. 16. 3131/1884.

ez a boldogság, mely létemnek minden ablakán bemosolyog, mindig fog tartani?

— De — — — — — szólt suttogó hangon szir Richard.

— Az ember remélhet — — — — — dörmögé Clinton ur.

— Semmi de és hanem. Igent vagy nemet mondhatnak. Biztosíthatnak-e arról, hogy mindig boldog leszek? Becsületükre mondhatják?

— Ez bolondság volna — kiáltott föl a baronet, poharát az asztalra helyezve.

— Az igaz, — szólt helyeslőleg szir Richard — ön az élet változó eseteiben elvesztheti vagyonát.

— Ön nincs vasból, az ördögbe is! — vágott közbe Clinton ur — a bál után meghülhet, vagy vadászatnál...

— Önök még feledik, hogy hajamat elveszíthetem — folytatá Belfart ur üres hangon. — Lady Belfart egy napon bevallotta nekem, hogy éppen ezek a buja növései, kékes fekete fűrtök képezték az okok egyikét, melyeknél fogva kezét ajándékozta nekem. Ha most megkopaszodom, úgy, mint ön, Clinton ur, akkor tizenöt fokkal szállok le lady Belfart magas véleménye lajtöráján — legalább testemre nézve. Ha most elvesztem vagyonomat, parókat kell viselnem, vagy megbelegszem, mindenesetre megszűnök teljesen boldog lenni.

— Ez igen logikus — veté közbe a baronet.

— No jó; becsületekre biztosítom önöket, kedves barátaim és szomszédaim, hogy nem élhetek azzal a gondolattal, hogy jó csillagom elhomályosodhatik. Érzem, hogy a legcsekélyebb bosszúságot sem viselhetem el; a legcsekélyebb baleset egészen kihozna sódromból; a valódi szerencsétlenség pedig

Igaz, hogy a canonica visitatio s az ezen alapuló párbér közjogi szerződés s mint ilyen, elbírálás végett csak a közigazgatási hatóságok körébe tartozhatnak, mint a fenti döntvény is nyíltan kimondja; de ha már a törvénykezés is illetékesnek tartotta magát, legyen, ha egyik uton nem lehet, a másikon a cél elérve, míg ezen általánosan érzett közszükségleten nyílt törvényhozási intézkedés nem segít.

Ezen döntvényekből úgy, mint a mondatból megérthette bárki, miben jár a párbértól járó stricto sensu párbér, miben a „coloni sessionalistae stb. párbéri kötelezett-sége, miben áll annak személyi és dologi természet, hol van egyiknek s hol a másiknak helye.

Nem is lehetne egyébiránt érteni, hogy egy plebános és egy mester, plebánia vagy iskola, ha a hivek egy része s talán éppen nagyobb része adás-vevés után birtokát más vallásúnak adja, miért szenvednének önhibájukon kívül oly érzékeny veszteséget.

Poroszországban szintén a földbirtokon fekvő tehernek és ettől elválaszthatlan kötelezettségnek van a párbér kijelentve és maga a törvény által biztosítva. Poroszország ezt — mivel nem is lehet másképp — belátta, jogosnak, helyesnek s egyszersmind biztosnak találta; csak nálunk akadnak némelyek, kik ez ellen actioha lépnek.

Arranézve, hogyma, a régi tizedek fizetésének megszűnése után, míg újabb törvények által intézkedve nem lesz, mit kelljen e címen fizetni évenként a papnak és mesternek kepe — párbér — fejében, utasítanak az 1804-ki és azelőtti kepetörvények, canonica visitatiók, ugyisint az évenkénti kepe-kivetések, mint közjogi erővel, természettel és jelleggel bíró szerződések az egyház vagy politikai községek s képviselőtök között.

Ennyit a mai párbér-zavarok tisztázása szempontjából észszerűnek láttam közölni. Felvidéki.

Kemény Gábor miniszter a védvámokról.

Baró Kemény Gábor közlekedésügyi miniszter a minap Kolozsvárt, mint az „Erdélyi gazdasági egyesület“ elnöke, beszédet tartott, melyet diszes és nagyszámu közön-

megörjítene. Lételem mostanáig láncolata volt az örömeknek, boldogságoknak és sikereknek; ez nem tarthat így tovább; ez a természet törvényei ellen volna. A változás borzasztó lesz, arról már most biztosíthatom önöket. A szerencsétlenség megjő, meg kell jönie; — én azonban kitérek utjából.

— Ön meg akarja magát ölni, Belfart! — kiáltott fel a báró, székéről felugorva.

— Boldogságommal akarok meghalni — szólt a házi gazda profétái hangon.

— És tanácsunk meghallgatására hívott ön meg bennünket theára? — kérde Clinton ur.

— Nem, — viszonzá Belfart ur — mert határozatom másíthatatlan; csak azt akarom önöknek bizonyítani, hogy nem vagyok örült és hogy a spleennek semmi része sem lesz halálomban.

— Oh, én mindazt bizonyítani fogom, a mit ön akar, — szólt jószívűleg a volt sebész — a mi azonban véleményemet illeti az ön által elkövetendő cselekményre nézve, azt engedje ehallgatnom.

— Nem, nem; szóljon ön először, Clinton ur.

— Szóljon ön — sürgeté a két másik ur most szintén.

— Valóban nem tehetem.

— De kérjük.

— No, ha éppen meg kell lennie, bevallom, hogy teljesen felfogom tiszteletreméltó barátunk elhatározását és méltánylom. Önzés az, monomania minden, a mit önök akarnak, de egyszersmind antik stoicizmus is.

— Clinton ur! — szólt pedansul a baronet — ez az én nézetem is.

— Szerencsés vagyok, hogy csatlakozhatom önökhöz — mormogá sir Richard, barátjai előtt meghajtva magát.

ség hallgatott végig. A beszéd, mely felöleli a mezőgazdaság egész körét, különösen a védvámokra vonatkozó fejtegetései által nyert aktualitást. Az ismételve élénk tesszéssel kísért érdekes beszédből kiemeljük a következőket:

... Manapság, a mint bármely terményre vagy gyártmányra nagyobb szükség mutatkozik, az egész világ termelői és gyártói azon törik fejüket, miként lehetne legolcsóbban és legnagyobb mennyiségben előállítani a kívánt czikkeket és az előállítás után világpiacra szállítani; az eredmény rendesen tultermelés, nagyobb kínálat, mint kereslet, az áraknak hanyatt-homlok esése, a mely gyakran oly erővel köszönt be, mint a mult esztendőben a komlóárak esése. Ezt nevezik jelenleg közönségesen a földmivelésre vonatkozólag agrikulturális krízisnek.

Az elnevezést nem tartom egész korrektnek. Krízisnek ugyanis a baj oly összpontosítását szoktuk nevezni, mely bizonyos ponton túl vagy végveszélyre, vagy a baj biztos javulására vezet. A világ nem fog elveszni, a baj pedig az egész világé s nem kizárólagosan a miénk. Küzdeni fog és föl fog épülni. A mostani helyzetet — nézetem szerint — nem helyesen nevezik válságnak, mert igen tartok tőle, nagyon hosszúra fog nyulni. Hajlandó vagyok a jelenlegi agrikulturális viszonyokat egy fejlődési stádiumnak fogadni el. Hiszen ez egyszerű következménye annak, hogy a technikai ismeretek nagy mértékben kifejlődtek és elterjedtek; a gazda és a gyáros igen nagy mennyiséget termel olcsón és a közlekedési eszközök jelen fejlettségében a termelvény vagy gyártmány a világnak, mondhatnám, bármelyik pontjára dobható. Itt tehát a termelő és gyártó mindig azzal konkurrál, a mi előállítható oly árban, a hol az előállítás legkevesebbe kerül. A fogyasztó pedig onnan fedezi szükségletét, a hol azt számára legolcsóbban megszerezzi a kereskedő meghozza a hajó vagy gőzkocsi.

Igy állana a dolog, ha teljesen szabad világipar és világkereskedelem volna; közbelépnek azonban a védvámok és az állami; specziális védekezés, földmivelés vagy más ipar irányában, közbelépnek az u. n. pénzügyi vámkok, melyeknek első sorban földadatok az utívámkok javadalmait nagyobbítani, és ezek a helyzetet még sokkal szövevényesebbé teszik és a bizonytalanságot fokozzák.

Belfart a meglepetés s csodálkozás vegyületével szemlélte őket.

— Így tehát nem marad más hátra, kedves barátaim, mint kérni önöket, hogy némi emlékeket fogadjanak el tőlem — szólt Belfart.

— Ime, Nithsdale baronet, egy lőfegyver, százötven lépésre hord; ha ismét, krokodilusverre szomjuhoznék, csodákat fog vele művelhetni. Ha ön, sir Richard, visszatér Indiába, ezt az uti készletet ajánlom; valódi universális bazar. A mi önt illeti, kedves Clinton ur, fogadja ezt a füstöltöt Van Ostendetől; legjobb munkáinak egyike. És most fogjunk utoljára kezét és váljunk el.

— Szerencsés utat! — mormogá a baronet, szemét törölgetve.

— Gondoljon olykor reánk, kedves Belfart — sohajtott sir Richard.

— Ha netán a lőfegyver iránt viseltetnék előszeretettel, — suttogá Clinton ur — óvakodjék a megcsontkítástól; helyezze a csövet jobb halántékára, ne nagyon közel; ez a legbiztosabb mód.

Vidám mosoly lebbent el Belfart ajkáról.

— Köszönöm; — szólt szobája ajtaja felé fordulva — fölösleges lesz önöket még arra kérnem, hogy ne kövessenek; vannak dolgok, melyeknek a színpalak mögött kell végbe menniük s melyeket a közönségnek nem szabad látnia.

— Adieu, Belfart, adieu! — zokogott a három ur, midőn az ajtó függönyét föl emelte.

— Adieu! — viszonzá Belfart s eltűnt.

(Vége következik.)

N. Rózsa.

Szabad kereskedés a maga eszményi mivoltában nem volt, nincs és nem is lesz társadalmi. Most távolabb vagyunk tőle, mint valaha. Az elmélet elfogadta tanait, hirdetések különösen az államok vezérterfiai, a melyeknek nagy kiviteli kereskedések voltak. De még ezeknél is igen jelentékeny pénzügyi vámkor állottak fenn. Például Anglia a szabad kereskedés alá esküdött; de ez legkevésbé sem gátolta abban, hogy az Angliába bevitt bortól vagy szesztől igen nagy vámkor ne szedjen. A bevivőre nézve pedig az tökéletesen mindegy, hogy vajjon Nagy-Britannia a borra vetett nagy vámmal a saját bortermetelését, a mi nincs, kívánja-e védeni, vagy pedig az mint pénzügyi vámszerepel és a bevivőre nézve egészen mindegy, hogy a jelentékeny szesz-vámmal az angol fogyasztási adó ellensúlyoztatik-e, vagy az angol szeszipar védetik. Mindkét esetben a dolog az, hogy fizetni kell busásan és hogy teljesen szabad kereskedés nincs.

Kétséget nem szenved, hogy a védvám alkalmazása és a különböző alakban nyújtott államsegély a termelésnek és iparnak bizonyos előnyt bir nyújtani. A történelem igazolja, hogy Anglia ipara az állami segély szárnyai alatt fejlődött oly hatalmasan, és hogy az észak-amerikai Egyesült-Államok gyáripára oly csodás gyorsasággal emelkedett világra ható befolyásává, arra szintén nagy hatással voltak az ott alkalmazott nagy vámkor. Legyünk azonban tisztában a felől, hogy habár a vámkor egyfelől nagyobbítja az állam jövedelmeit és másfelől előmozdithatják a földmívelést és ipart, de megvan az az árnyoldaluk, hogy az ország polgárai igen jelentékeny részére pénzbeli megterheléseket rónak és kivált a pénzintézeteknek és kereskedőknek hátrányára lehetnek. Ha a védvámokat kissé közelebből megfigyeljük, meg kell vallanunk, hogy azok nem a maguk egészében számíthatók azoknak hasznára, a kiknek érdekében hozva vannak; hogy ha könnyebb is kijelölni az időpontot és a tárgyakat, melyekre azok alkalmazandók, nehéz megállapítani azt a magasságot, a melyben azok alkalmazása helyes; hogy a védvámok alkalmazása azon államokat, melyekkel kereskedelmi viszonyban vagyunk, ellen-vám-tételek föllállítására, retorzionális eljárás alkalmazására indíthatja, és végre az, hogy ugyanazon egy országbeli termelők és fogyasztók közt érdekellentétet támaszt. Ismétlem, a védvámok alkalmazása igen helyes és hasznos lehet, sőt kikerülhetlenné is válhatik; mindazáltal azon egyszerű tételek igazságát, melyeket az imént hoztam föl, senki sem fogja tagadhatni, ki e kérdést elfogulatlanul és nyugodtan vizsgálja.

(Vége következik.)

Különbölk.

— **A védnök a kiállításon.** Rudolf trónörökös, mint az országos kiállítás védnöke, élénk érdeklődést tanúsít a kiállítás minden fejleménye iránt. A magas védnök hétfőn érkezett a fővárosba s reggel 9 órakor többek kíséretében megjelent a kiállítás főbejáratánál, hol már ekkor számos előkelőség várta. Körüljárta a kiállítás egyes helyiségeit s látható gyönyörrel élvezte az első kedvező benyomást, melyet a különböző csarnokok tesznek a szemlélőre. Egyes kész kiállítási csoportoknál magukat a kiállítókat is bemutat-tatta magának. Azon meggyőződésének adott kifejezést ő fensége, hogy a kiállítás valóban gyönyörű lesz s túlhalad minden várakozást, mit eleve hozzákötni lehetett. A szemle dél felé ért véget, midőn ő fensége köszönetet mondott a kiállítás elnökeinek a kalauszolá-sért s meleg hangon adott kifejezést a munka folyama feletti megelégedésének.

— **Színészet.** A múlt kedden Csiky Gergely hírneves színműve, a „Stomfay család” adá-tott Kézdí-Vásárhelyt. Még fél 8 órakor ke-vés kilátás volt a telt házra s mégis 8 órára a terem teljesen megtelt válogatott közön-séggel s a megjelentek a kitűnő színű jeles előadásában gyönyörködtek. Az előadás folyamában előforduló érzékeny jelenetek alatt bővön omlottak a könnyek nemünk szebbik és sirni mindig később felének sze-

meiből. Oh, gyöngéd női kebel, mely együtt szenvedsz a szenvedőkkel s együtt sírsz a sírókkal, ma is bővön meghozád áldozatot a részvét oltárán! Nem egy szép arcra borult a bánat sötét fellege, nem egy ragyogó szem homályosult el a részvét könnyei miatt, s nem egy mosolygása teremtet ajk pityeredett el. Még jó magunk is, mint a közönség érzelmeinek tolmácsa, kicsinyben mult, hogy el nem pityeredtünk. A bővön ömlött könnyekből ép annyi illeti a kitűnő szerzőt, mint a szereplőket. Szilágyi Etelka igazán művés-zien játszta Margitot; elragadó naivságával és megindító bensőségével minduntalan za-jos tapsokra ragadta a közönséget. Hilley, mint Lipóci kataszteri igazgató, pompás humorával mindvégig derűtségben tartá a nézőket. Hótya kettős szerepében (Dr. Lel-szi és Zobray) jól alakított. Gerő Stomfay Kázmérja eléggé sikerült alak volt, de korántsem oly tökéletes, mint a milyent tőle látni szoktunk. A többi szerepek mind jó ke-zekben valának s a kitűnő darab általános tetszésben részesült. — Csütörtökön „A szabi-nők elrablása” című érdekes bohózat került színre csekély közönséggel. A darab egész kínesez tárbáza a humoros ötleteknek s új és érdekes jelenetekben kifogyhatlan. A sok üde, derült alak között hatalmasan magaslott ki Mezei színigazgatója. Annyi komikummal, annyi ügyességgel állítá elénk az ősi színészdirektor pompás alakját, hogy a közönség oda volt a széles jó kedvtől. A többi szereplők is egytől egyig kitűnően játsztak s a mai előadás egyike volt a leg-sikerültebbeknek. O.

— **Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület** tagjai folyton szaporodnak. Kedden Wesselényi Miklós báró görösi földbirtokos, a nagy Wesselényi derék utóda, 2000 forint-tal lépett az egyesületbe. — Az ideiglenes választmány újból ülést tartott, melyen be-jelentették, hogy Kossuth Lajos megküldte az alapító tagsági 100 forintot. Többek közt arról is tettek jelentést, hogy az egyesület-hez már érkeznek kéri levelek. Így például egy százsz lelkész magyar könyveket kér; egy román iparos hasonlóképen. Az országos színész-egyesület elnöksége a magyar színé-szet pártolását is a czélok közé felvételni kéri stb. A választmány e megkereséseket örömdetes tudomásul vette, s ha tényleges működését megkezdi, intézkedni fog.

— **Időjárásunk.** Háromszék megyében, a nélkül, hogy tavasz lett volna, hirtelen egész nyár lett. A hőmérsék anyira emelkedett, hogy a múlt pénteken délen árnyékban a hőmérő 20¹/₂ Reaumur fokot mutatott. A fő-városi időjelző intézet által kilátásba helye-zett s a fővárosi lapok által hirdetett északi légáramlat helyett mi déli szelet kaptnk a jövedőlt hideg napok helyett nyári forró-ságot élvezünk.

— **Májális.** A kantai minorita r. róm. kath. algyrnasium tanári kara május 2-án, kedve-zőtlen időjárás esetében 9-én, Kézdí-Vásár-helyt a városligetben (malom) májális-t rendez.

— **Gyergyószentmiklósi hírek.** A nagyszebeni m. kir. lottó-hivatalnak folyó hó 15-diki húzásán 2,8 és 10 számokkal a gyergyó-szentmiklósi lottógyűjtődénél 3 ternót nyer-tek összesen 3800 ft értékben. — Gyergyó-Szentmiklóson Biró Mihály nevű öreg földművelő folyó hó 16-án este pityós álla-potban haza felé menvén, a vízbe esett s bele-fult. — Gyergyó-Szentmiklóson a széna ára irtózatónan felment; a folyó hó 18-ki hetivásáron közép nagyságu szekér széna 16—18 frton kelt el.

— **A brassó-ójtózi államut 71—94. km. sza-kaszán szükségeltető ut- és partvédelmi mun-kák tárgyában 1885. május 6-án d. e. 10 óra-kor a háromszék megyei kir. építészeti hiva-talnál zárt ajánlati versenytárgyalás tartat-ik. Versenyezni ohajtók az engedélyezett költségösszeg 5 százalék. vagyis 202 frtot tartoznak ajánlataik mellé bánatpénzül csa-tozni. Költségösszeg 4051 ft 51 kr.**

— **Vámbery Ármán** tudós hazánk fia Angliá-ba utazik, hol több nagyobb városban felol-vasást fog tartani az afgán hátkérdésről. Első felolvasásait — mint az „E—s” értesít-ül — Scheffeldben e hó 27-én és 28-án tartja s onnét Londonba utazik, hol május 1-ére jelezte első felolvasását.

— **Elmés szerkezetű mátráczt** készítet Bene József kézdívasárhelyi lakos. Szerke-zete egyszerűbb az eddigiekénél; fából ké-szült s azon előnyökkel bir, hogy tartósabb és sokkal olcsóbb is az eddigi mátrácztoknál. E mátráczt Bene ur találmánya. A közelebb megnyitandó országos kiállítással pompás alkalom kínálkozik e találmány megismer-tetésére.

— **Lopás.** Lapunk kiadó tulajdonosa több írószereket rendelvén, a Budapestről érke-zett küldeményt széke ly fuvarosok szállítot-ták ki Brassóból. Tegnap éjjel a fuvarosok Laborfalva községben megállván, ismeretlen tettesek egy tintát tartalmazó ládát elloptak. A láda tartalma 32 frt értékét képviselt. A fuvarosok észre vevén a lopást, a maksai csendőrségnél jelentést tettek, honnan két csendőr azonnal a helyszínére indult a tol-vajok kinyomozása végett. Az eset a kézdí-vasárhelyi rendőrségnél is be lett jelentve, s így remélhető, hogy a tolvajok — a kik a tintás ládával ugyancsak rossz fogást tettek — kézre fognak kerülni.

— **A vetések állása hazánkban.** A földmive-lés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium-hoz folyó hó 22-ig beérkezett jelentések sze-rint — írja az „E—s” — a vetések állása az ország nagy részében beállott néhány napi esőzés következtében elég kedvezőnek mond-ható, habár az eddigi száraz időjárás az őszi vetéseket eléggé megviselte s ennek folytán a rozs, mely már a szába kezd nőni, ritkás, az őszi buza pedig nem bir eléggé megbok-rosodni. A tavaszi vetések munkálatait bevég-zték s a vetések a mult héten közzétett jelentés óta ismét örömdetes fejlődésnek in-dultak. A száraz időjárás a kártékony rova-rokat természetesen is szaporítja s kivált a drótféreg, cecidonia és a bolha okoznak ká-rokat. Takarmányhiány miatt a felvidéken panaszkodnak. A háziállatok egészségi álla-pota az egész országban kedvező.

— **A szegedi színház, Szeged város büszke-sége, szerdán leégett.** Egyik fővárosi lapnak a következőket jelentik a szerencsétlenségre vonatkozólag 22-iki kelettel: „Szegednek alig két éve megnyitott fényes, közel fél-millióra került színháza romokban hever. Délelőtt még pezsgő élet uralkodott benne. A „Nőemancipáció” előadására készültek. Pálmai Ilka volt fellépendő. Majdnem két óráig tartottak a próbák és épen délelőtt volt a tüzendőri vizsgálat, melynél minden zugát szemle alá vették a színpadnak, zsinór-padlnak. A vizsgálat rendben talált min-dent s így érthetetlen, hogy három órakor már lángban állott a zsinórpádlás, melynek egészét a színházi festő vette észre. A vész-jeleket megadták s a városi önkéntes tűz-oltók rögtön kivonultak, de működésüket egyelőre csak a szomszédos házak megmen-tésére szoríthatták. A színház tetőzete ne-gyed óra alatt végig lángban állott, fölfor-alva köröskörül a levegőt, úgy, hogy a sok ezernyi kétségbesett közönségnek hátrálnia kellett. Gyorsan, rohamosan terjedt a tűz, borzasztó vehemenciával emésztve fel min-den éghetőt a zsinórpádláson, a színpadon, a nézőtérén, melyekből nem maradt semmi a pusztá falakon kívül. A mellékhelyiségek is mind leégték. A lángok martaléka lett a ruhatár is a szerelvényekkel együtt, melye-ket Nagy Vincze igazgató 35,000 frtig bizto-sított. A színházat a város biztosította 400 ezer frt erejéig; a tényleges kár aligha ke-vesebb százezer frtnál. Száz-százezer forintig érdekelve vannak: az első magyar, Fonciére, magyar-francia és Adria biztosító társula-tok. A tűz keletkezésének oka eddig ismeret-len. A színtársulat kétségbeesett helyzetben van. Nagy Vincze igazgató társulatát felosz-latni szándékozik, azonban átengedi tagjai-nak a megmaradt szerelvényeket, hogy kon-zorziummá alakulva, a nagyváradi szinkör-ben tölthessék a nyarat. — A tüzesetnél em-berélet nem esett áldozatul, csupán egy kéményseprő és egy hordár sebesült meg jelentéktelenül. Varga mászárasmestert a tüzvész láttára szélhűdés érte; rögtön meg-halt. A városban nagy a levertség. A vas-függöny leomlása nagy megdöbbenést kel-tett; 8000 frtba került, 300 kilogramm súlyu. Elégett a szabóműhely s a zongora-terem is a zongorákkal együtt. A tűznél négy szakasz katonaság, az összes rendőrség, 60 városi és

önkéntes tűzoltó, négy tűzi fecskendő műkö-dött. A rend elég jó volt. A leomlott falak közt éjjeli 11 órakor is égett a zsarátok.”

— **Középkori temető az Alföldön.** Csanád-megyében Magyar-Bánhegyes határában a napokban egy nagy terjedelmű tó szélén alig észrevehető domb oldalában temetőre bukkantak, a melyből eddigelé nagyon sok esont került elő. Csak emberi koponyát 80-nál többet szedtek ki ép állapotban. A esont-vázak nagyságaik után itélve férfiak, nők és gyermekek maradványai, itt tehát nem csa-tatér, hanem rendes temetőhelyről van szó. Ásás közben több apró ezüst pénz is került napfényre, melyek Zsigmond király korából valók. A halmon régi épületnyomok látsza-nak, s az eke lépten-nyomon régi alakú tég-lákat fordít ki a barázdából.

— **A nazarénusok esküje.** Bécsben sok hive van a nazarénusok felekezetének, a kik vo-nakodnak ezt az eskümintát használni: „Es-küszöm a mindenható istenre”. Az alsó-ausztriai helytartótanács megengedte, hogy eskük kivételével a következő bevezető sza-vakat használhassák: „Fogadom becsüle-temre és hűségemre”.

— **Az Aetna.** Catania-ból azt sürgönyzik a Timesnak, hogy az Aetna kitörőben van. Catania és a szomszéd helységek lakói foly-tonos aggodalomban élnek, mert minden pillanatban borzasztó kitöréstől tartanak. A hegyekből szakadatlan dűbörgés hallatszik, a minő a földrengéseket szokta megelőzni. Az időjárás rendkívül forró.

— **Amerikai jótékony-ság.** Bostonban jóté-kony egyesület alakult, melynek az a hiva-tása, hogy a szegényebb osztály által lakott városrészekbe naponként négy foltozó sza-bót küld, kik a szegény emberek kilyukadt nadrágait és kabátjait ingyen, azaz a jóté-kony egyesület költségén kijavítják. — Az egyesület költségeit úgy fedezi, hogy a fel-varrandó foltozókra posztógyárak, szabók stb. czimeit nyomtatja, melyeket jól megfizettet magának.

— **Felrobbant petroleumforrás.** A Milwan-kee közelében levő petroleumforrás, a leg-gazdagabbak egyike az Egyesült-Államok-ban, e hó 5-én robbanás folytán óriási tűz-tengerré változott. Valamennyi határos épü-let, sőt magának Milwaukee városnak is nagy része a lángoknak áldozatul esett. Számos család hajléktalanná lett és nagy inséggel küzd. A kár több millió dollárra rug.

— **A kék szemek kiveszőben vannak,** ha hi-telt adunk Candolle Alfonz híres természet-buvárnak. Az ő jövedőlése szerint a [kék szem rövid idő alatt ki fog veszni, különö-sen Európában, bár eddig a földrészt északi részen kizárólag a kék szem volt az ural-kodó. Candolle szerint csak kétféle szem van, fekete vagyis inkább barna és kék; mert a szürke és a zöldes szemeket csak a kék elkorcsulásának tartja. Számos évi, nagy fáradsággal és különböző vidékeken gyűjtött statisztikai megfigyelések és jegy-zetek után Candolle arra a következtetésre jutott, hogy ha az apa és anyja szemei ugyanazon színűek, a gyermekeknek leg-alább 88% a szülők szeméit öröklik, 12%-nél ellenben eltér a szem a szülőktől, még pedig a dédszülők, vagy valamely közeli ro-kon szeméi után indulva. Ha az apa szemé világos, az anyáé sötét, a gyermekek 53%-ka az apa szeméit örökli, 47% az anyáét. De bebizonyított tény, Candolle szerint, hogy több sötét szemű leány és asszony van a földkerekségen, mint férfi, körülbelül 49:45 köztök az arány, s így, ha minden nemze-déknél 4%-kal növekszik, a sötét szem idő-vel mindenesetre nagy súlyt fog nyerni, s ha a kékszemű leányok következetesen nem kékszemű legényekhez mennek nőül, 100 év múlva nagy ritkaság lesz a kék szem.

— **A liszthamisítás felismerése** olyképen történik, hogy a megvizsgálandó lisztet chloroformmal összerázzuk, a megzavarodott folyadékából a fertőző rész, mi fehér anyag a legtöbb esetben, leüllededik, a tiszta liszt pedig a folyadék felszínére száll. Ily módon 2%-nyi anyag-por még elég felismerhetően kimutatható.

Gazdag Imre biztosítása. Szolnokról április 13-án írják a „Pesti Napló“-nak: „Talán nem lesz érdektelen annak megemlézése, hogy a meggyilkolt Gazdag Imre a trieszti általános biztosító-társaság (Assicurazioni Generali) szolnoki főgynökségénél múlt év június havában baleset ellen 15000 frt erejéig biztosította magát. Miután meggyilkoltatott, a baleset-biztosítási feltételek értelmében a kötvény birtokosának a társulat a 15000 frt biztosított összeget, melyért évenként csak 17 forint 70 kr díj volt fizetve, kifizeti. Gazdag Imre megyénkben ismert egyéniség volt. A provizórium alatt mint szolgabíró volt Szolnokon alkalmazva. A „Pesti Napló“ közleménye valóságon alapszik. Gazdag Imre, mint illetékes helyről értesülünk, a Generali által életbeléptetett első oszt. ált. balesetek elleni társulat ügynökkénel Szolnokon egy 15000 frtos kötvényt halálesetre és egy 15000 frtos kötvényt rokantta válás esetére váltott és 2 éven át évenként 18 frtot be is fizetett. Egy ily csekély áldozat mellett saját magát vagy legalább a családot lehet balesetek által előidézhető anyagi következmények ellen biztosítani, melyeknek a legóvatosabb ember is ki van téve.

József főherceg, ki mindenkor igyekszik nemzetünk kulturális érdekeit előmozdítani, rendkívüli s eddig páratlan elismerésben s kitüntetésben részesített egy derék, szorgalmas iparost, nagybecsű találmányáért. Ez a szorgalmas, eszes, keresztyén gyáros, ki a főváros magyarosodásának is egyik buzgó előmozdítója, Nemenecsek Jakab, kihez József főherceg a következő magas elismerést intézte: „Nemenecsek J. urnak Budapestben. Ezennel bizonyítom, hogy saját gyártmányu fekete bőrkenőcsé a főhercegi istállók részére szállíttatik és általam löszerszámok bekénésére használtatni elrendeltem, mindaddig jó sikerrel alkalmasnak bizonyult. Kelt Acsahon, stb. Baró Nyáry tábornok.“ — Nemenecsek gyártmányait kitüntette még a földmívelésügyminiszter, a 69. honvéd zászlóalj kezelő bizottsága, gr. Teleky Gyula, gr. Szapáry Géza, gr. Károlyi Gyula, Angelics G. pártiárka és többen. Nemenecsek J. gyártmányainak egy lelkiismeretes gazda házából sem volna szabad hiányozniok. A megrendelők figyelmébe ajánljuk Nemenecsek J. mai számunkban levő hirdetését.

Lapunk kiadó-hivatalában megrendelhetők Nemenecsek J. nagyhirű gyártmányai jutányos áron. Az árjegyzék kiadó-hivatalunkban betekinthező.

Vendéglők és bortermelők figyelmébe ajánljuk „A legjobb borderítő szer“ című hirdetésünket.

44-ik közlemény

a br. Szentkereszt Stephanie kezdeményezése folytán felállított Kézdí-Vásárhely városi és vidéki Rudolf-kórház részére tett szíves adakozásokról.

Osdolai ifj. Zsödon Józsefné gyűjtése:

Bende Györgyné 50 kr. Szász Gáspárné 50 kr. Jánosó József 60 kr. Zsögön Antal 20 kr. László Józsefné 10 kr. Bende Balázné 7 kr. Dáné Ferenc 10 kr. Ferencz István 4 kr. Gondos Györgyné 4 kr. Márkos Pál 1 kr. Márkos József 2 kr. Domokos Mihály 40 kr. Pál Aron 1 kupa. Márton Antalné 1 kupa. Márton Gergely 1 kupa, ifj. Bartók Ferenc 5 kupa rozs. Id. Bartók Ferenc 3 1/2 sing váson. Dézi József 2 kupa törökbuza. Mojzi Lukácsné 4 kupa rozs. Szabó István 4 kupa rozs. Hajnal Mihály 2 kupa törökbuza. Hosszu Antal 1 kupa rozs. Bögözi Albert 1 kupa rozs. Bögözi Dénes 1 1/2 sing váson, 4 kupa törökbuza. Vitályos Balázs 8 kupa rozs. Albertoth István 2 kupa rozs. Borbáth Ferenc 2 kupa rozs. Kassagrandá Jánosné 1 törölköző. Id. Vitályos János 1 kupa rozs. Szurkos Ferencz 4 kr. Szöcs János 1 koszoru hagyma. Márton András 1, Rádú János 1. Márton János 3, özv. Zsögön Bálintné 2, ifj. Kelemen István 2, Domokos Ferencz 4, Finna József 2 kupa rozs. Hosszu Miklósné 4 kr. Hosszu Lászlóné 2 kr. Vitályos István 1 kupa rozs. Szalai Gábor 1 koszoru hagyma, 2 kupa paszuly. Szász Imre 1 kupa paszuly. Szöcs Károly 4 kr, 2 kupa rozs. Ferencz Gáspár 2 kupa rozs és 4 rossz tarisznya tépésnek. Tóth Mihály Albert 1, Zsögön Samu 4, Dénes Antal 1, Hosszu Gyárfás 2 kupa rozs. Alberttóth József és neje 2 kupa rozs, 4 kupa borsó. Nagy Ignác 10 kr, Rác Károly 20 kr. Kerekes Boldizsár 1 kupa rozs. Dáni János 2 kupa rozs. Ifj. Vitályos Mihály 4 kr, 1 kupa rozs. Virág Miklósné 1, id. Kelemen István 1, Bende Lajos 2, Gondos Lajos 2 kupa rozs. Gondos Agoston és Gyárfás fivérek 4 kupa rozs, 1 törölköző. Lukács Mihályné 2 kupa rozs és 1 törölköző. Kolér András 1 kupa rozs. Domokos Antal és neje 2 koszoru hagyma. Szabó Ferencz 4 kupa rozs. Mágori Géza 20 kr. Márkos János 10 kr. Jäger Trézsi 1 koszoru hagyma. — Összesen 3 frt 36 kr pénz, 82 kupa rozs, 8 kupa törökbuza, 5 koszoru hagyma, 3 kupa pa-

szuly, 4 kupa borsó, 4 1/2 sing váson, 3 törölköző, 1 tarisznya.

Fogadják a buzgó gyűjtők és a jótékony adakozók a kórház nevében leghálásabb köszönetünket.

K. Vásárhelyt, 1885. decz. 22.

Szöcs József m. p. polgármester, a kórház igazgatója.

Kovács István m. p. akórházi igazgató-bizottság jegyzője.

Felelős szerkesztők:

Ifj. Dohay János.

Sprencz György.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Hivatalos árfolyamok a budapesti-árutőzsdén.

Április 24-én.

Magyar aranyjárdék 6%	94.25
Magyar aranyjárdék 4%	94.25
Magy. papírdárdék 5%	90.10
Magyar vasúti kölesén	144.—
M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.	96.25
M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.	121.—
M. keleti vasúti államköt. III.	104.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	101.50
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	101.50
Temes-bánati földteherm. kötvény	101.50
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	101.50
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	100.75
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	102.—
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	96.75
Magyar nyermény-sorsjegy kölesén	115.—
Tiszasszabályozási és szegedi sorsjegy	118.—
Osztrák járdék papírban	80.75
Osztrák járdék ezüstben	81.25
Osztrák járdék aranyban	105.—
1860. államsorsjegyek	138.75
Osztrák-magyar bankrészevény	847.—
Magyar hitelbank-részevény	281.—
Osztrák hitelintézet-részevény	282.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.86
20 frankos arany	9.96
Német birodalmi márka	61.70
London (2 havi váltókért)	126.35

Bár előitélet

és gyanúsítások hátráltatják — de a valóban jó végre mégis utat tör. Hogy ez tény, bizonyítja a mindinkább növekedő kereslet a valódi horgony Pain-Expeller után. — E rég bevált háziszser a legtöbb családnál mint hatékony bedörzsölési szer csúsz, köszvény, takszakgatás stb. ellen folyton kéznél tartatik és mindenki által, aki már használta, hálából másoknak is ajánlatik. A ki ennek valóságáról önmagán tett használat után meg akar győződni, az esakis „Richter-féle horgony Pain-Expeller“ kérjen és hamisítványt meg ne vegyen. 40 és 70 kros árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van. Richter F. Ad. és társa Bécs. — Főraktár Prágában az „arany oroszlan“ gyógyszerárban, Niklasplatz 7. A Richter-féle különlegességek Budapestben is, Török József gyógyszerárában, (királyutca 12. sz. a.) raktáron tartatnak. (5—5)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint

aranyműves-üzletemet,

mely 8 év óta Kézdí-Vásárhelyt, a piacon, (Jánosó István-féle épületben) volt, folyó hó 24-én a néhai Szöcs Bálint-féle ugyanazon sorban levő házba helyeztem át.

Midőn az eddig irántam tanúsított szíves bizalom- és pártfogásért egy helybeli, mint vidéki t. vevőimnek köszönetet mondok, egyszersmind kérem jövőre is becses pártfogásukat. Igyekeznem fogok azt minden tekintetben megynerni.

Elvállalok minden e szakba vágó megrendeléseket, egyszersmind javításokat is, s becserelek régi arany- s ezüst tárgyakat lehető legjobb árban.

Politzer Leopold, aranyműves.

2—3

ÜZLETHELYISÉG-VÁLTOZTATÁS!

Alólírott tisztelettel tudatom a helyi és vidéki nagyré. közönséggel hogy **könyvkereskedésemet és a könyvnyomdát** az **ujon épült postahelyiséggel szembe**

tettem át.

Egyszersmind bátor vagyok tudatni, hogy még többféle új betűt és amerikai gyorsajót szereztem, s ugy ezen körülmények, mint a munkaerő gyarapítása folytán minden

könyvnyomdai munkát

határozott időre, tisztán, izléssel, s oly olcsó árban leszek képes előállítani, hogy bármely vidéki nyomdával versenyezhetek.

Továbbá könyvkereskedésemben mindenféle **iskolai könyveket, imakönyveket, jegyző- és irókönyveket, kereskedelmi könyveket** raktáron tartok; egyszersmind a **községi bíróságok** részére szükséges **nyomtatványokból is raktárom van** és azokból kis mennyiségben is **jutányos áron** szolgállok.

Kapható nálam mindenféle irodai papir nagyon jutányos árban akár kis, akár nagy mennyiségben.

Vidéki megrendeléseket azonnal teljesítek.

A midőn az eddigi nagybecsű pártfogásért őszinte hálámat fejezem ki, remélem, hogy azt továbbra is megőriznem és öregbitemen sikertelend.

Csik-Szereda, 1885. ápril hó.

Teljes tisztelettel

Györgyjakab Márton,
könyvkereskedő és nyomdász.

A legjobb borderítő szer.

Egy elismert magyar, balatonvidéki borkereskedő feltalálta azon **borderítő** szert, mely a **legtörőtlebb és legzavarosabb bort is 3 nap alatt kristály fényessé teszi**, a nélkül, hogy a borban **utóíz** vagy butellázásnál a legcsekélyebb **esapadékot** hagyna az üvegben. Ezen szer több **pinchében** használtatott s nagyobb **vendéglőkben is 2 év óta a legnagyobb sikerrel** használják. 10-es palack ára 2 frt 30 kr. Minden **üveg használati utasítással** küldetik.

Megrendelhető: Budapestben a „Munkatárs“ kiadó-hivatala útján, IV. ker. 4—13 **Lipót-utca 6. szám I. em. 12. ajtó.**

A bőr új zománczát mindig megtartja.

JÓZSEF FŐHERCZEG

s a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyminiszter és számos főúr, gazda és állatorvos a legnagyobb elismeréssel tüntette ki

Nemenecsek J. és társa

kizárólagosan szabadalmazott találmányait, u. m.

fekete bőrkenőcs, 1 kilós bádogdobozban 1 frt 20 kr, **sárga** „ „ 1 kiló 1 frt 60 kr, **géphajtó szíjkenőcs**, 1 kiló 1 frt 40 kr, **velencei kettős bőrlakk**, 1 liter 3 frt, **bőrmosó szappan**, 1 nagy darab 1 frt, **állat-, gyógy- és pata-kenőcs**, 1/2 kiló 2 frt, **fekete viasz**, 1 nagy drb 1 frt, s a híres gyógyerejű **Szultana növénysszappan**, 1 doboz 1 frt.

Nemenecsek J. és társa

első magyar, kizárólag szabadalmazott, fekete bőrkenőcs, bőrlakk, állat-, állat-gyógy és pipere-szappan s gyógynövény pipere-szappan-gyára.

4—13

A fönt kitett találmányokból kisebb mennyiség is megrendelhető.

Czím: Budapest, X. KÖBÁNYÁ, jászberényi-ut, Lázárház.

Miután igen sok visszaélés történik áruiimmal, figyelmeztetem a nagyérdemű közönséget, hogy egyedül a nálam rendelt és gyáramból küldött árúért vállalom felelősséget.

A cipő nem zsirosítja el a ruhát.